



בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט לערעורים פליליים

ע"פ 2724/17

לפני: כבוד השופט א' שהם
כבוד השופטת ע' ברון
כבוד השופט י' אלרון

המערער: דוד מורגנשטרן

נגד

המשיבה: מדינת ישראל - רשות המיסים

ערעור על הכרעת דינו וגזר דינו של בית המשפט
המחוזי בתל אביב יפו (השופטת י' אמסטרדם ז"ל)
בת"פ 18941-07-12 מיום 19.6.2016 ומיום 13.2.2017

תאריך הישיבה: י"ג באדר התשע"ח (28.02.2018)

בשם המערער: עו"ד אביגדור פלדמן; עו"ד ימימה אברמוביץ

בשם המשיבה: עו"ד יאיר זילברברג; עו"ד מאור סבג

פסק-דין

השופט י' אלרון:

1. ערעור על הכרעת דינו וגזר דינו של בית המשפט המחוזי בתל אביב יפו (השופטת י' אמסטרדם ז"ל) בת"פ 18941-07-12 מיום 19.6.2016 ומיום 13.2.2017 (בהתאמה), בגדרם הרשיע בית המשפט את המערער בעבירות לפי חוק מס ערך מוסף, התשל"ו-1975 (להלן: חוק המע"מ), פקודת מס הכנסה [נוסח חדש], התשכ"א – 1961 (להלן: פקודת מס הכנסה) וחוק איסור הלבנת הון, התש"ס-2000 (להלן: חוק איסור הלבנת הון), וגזר עליו עונש של 5 שנות מאסר בפועל, 15 חודשי מאסר על תנאי לבל יעבור עבירה מהעבירות בהן הורשע בתוך שלוש שנים מיום שחרורו, וקנס בסך

400,000 ש"ח או שנת מאסר תמורתו. כן הורה בית המשפט על חילוטם של רכב הרשום על שם אמו של המערער וכן סך של 13,000 ש"ח שנתפסו ברשותו בעת מעצרו.

כתב האישום

2. כתב האישום הוגש נגד המערער וחברה שהיתה בבעלותו ובניהולו בתקופה הרלוונטית לכתב האישום, דבי אנרגיה והובלה בע"מ (להלן: חברת דבי). על פי כתב האישום, המערער, חברת דבי ואחרים הוציאו לפועל "תוכנית עבריינית רחבת היקף", במסגרתה הפיקו, בין חודש ינואר 2011 לחודש מאי 2012, חשבוניות מס פיקטיביות, בכוונה להונות את רשויות המס, תוך שהתחמקו מתשלום מס הכנסה ומע"מ בסכומי עתק, וכן ביצעו עבירות הלבנת הון.

3. כמתואר בכתב האישום, שותפיהם של המערער וחברת דבי לביצוע העבירות היו חברות פרטיות שתחום עיסוקן בענף המסחר בדלק וכן בעליהן ומנהליהן של החברות, יניב קנרש (להלן: יניב) ואברהם אוסקר (להלן: אברהם).

בין החברות הללו נמנו חברת יניב חברה לאנרגיה בע"מ (להלן: חברת יניב אנרגיה), חברת יניב חברה לאנרגיה בישראל בע"מ (להלן: חברת אנרגיה לישראל); חברת אוסקר אברהם בע"מ (להלן: חברת אוסקר); וחברת אוסקר אנרגיה בע"מ (להלן: חברת אוסקר אנרגיה).

שתי החברות האחרונות היו רשומות בתקופה הרלוונטית בבעלותו ובניהולו של אברהם, אך על פי הנטען בכתב האישום שימש יניב יחד עם אברהם מנהלה של חברת אוסקר אנרגיה.

חברת אנרגיה לישראל היתה בתקופה הרלוונטית בבעלותו של יניב.

אשר לחברת יניב אנרגיה, עד לחודש פברואר 2010 נרשם ושימש יניב כבעליה ומנהלה, ומאותו מועד הפך המערער לבעליה הרשמי. ואולם, על פי הנטען בכתב האישום, גם לאחר מועד זה שימש יניב יחד עם המערער מנהל החברה.

4. ביום 1.1.2011 נשלל רישיון יצרן הדלק של חברת אנרגיה לישראל, שהיה ברשותה לפי חוק הבלו על הדלק, תשי"ח-1958. בעקבות זאת פעל יניב ביחד עם אברהם לרכישת דלק מבתי הזיקוק לנפט (להלן: ב"ז) באמצעות חברת אוסקר, אשר

העבירה את הדלק לחברת אוסקר אנרגיה, וזו האחרונה מכרה את הדלק לחברת אנרגיה לישראל.

5. במסגרת התוכנית העבריינית שהגו יניב, אברהם והמערער, הוציאה חברת אוסקר אנרגיה חשבוניות מס לחברת אנרגיה לישראל. חשבוניות אלו, על פי הנכתב בהן, לא שיקפו עסקה כלשהי בין החברות, אלא הוצאו בגין סכומי מס הבלו על הדלק, וכן בגין סכום המע"מ שחל על העסקה.

6. כתב האישום כולל שבעה אישומים. ארבעת האישומים הראשונים מפרטים כיצד פעלו המערער ויניב להוצאת חשבוניות פיקטיביות מחברת דבי וחברת יניב אנרגיה לחברת אוסקר אנרגיה, מבלי שבוצעו עסקאות בגין חשבוניות אלו. בכל המקרים סכום החשבוניות הפיקטיביות היה זהה לסכום מס הבלו שחברת אוסקר אנרגיה היתה צריכה לשלם בגין חלק מעסקאות רכישת הדלק מבז"ן, בתוספת מע"מ.

על פי האמור בכתב האישום, מטרת החשבוניות הפיקטיביות היתה אפוא לחמוק מתשלום מע"מ של חברת אוסקר אנרגיה בגין רכישת הדלק מבז"ן.

כמו כן, מתאר כתב האישום כיצד פעלו המערער ויניב להוצאת חשבוניות פיקטיביות מחברת דבי אנרגיה לחברת יניב אנרגיה, מבלי שבוצעו עסקאות בגין חשבוניות אלו, במטרה להתחמק מתשלום מס, בין היתר בגין החשבוניות הפיקטיביות על שם חברת יניב אנרגיה.

בכל המקרים רשמו יניב, אברהם והמערער את החשבוניות הפיקטיביות בספרי הנהלת החשבונות של חברת אוסקר אנרגיה ושל חברת יניב אנרגיה וניכו את סכומי החשבוניות בדו"חות התקופתיים שהגישו למנהל המע"מ.

7. באישום הראשון, צוין כי בתקופה שבין חודש מרץ לחודש מאי של שנת 2011, פעלו המערער, יניב וחברת דבי להוצאת 25 חשבוניות פיקטיביות על שם חברת דבי לחברת אוסקר אנרגיה, בסך כולל של 515,620,819 ש"ח, כאשר סכום המס הנובע מהן הינו 71,120,113 ש"ח.

8. באישום השני, נכתב כי בחודשים ינואר ופברואר 2011 פעלו המערער, יניב וחברת יניב אנרגיה להוצאת 6 חשבוניות פיקטיביות על שם חברת יניב אנרגיה לחברת

אוסקר אנרגיה, בסך כולל של 91,803,848 ש"ח, כאשר סכום המס הנובע מהן הינו 12,662,600 ש"ח.

9. באישום השלישי, תואר כי בחודשים ינואר ופברואר 2011 פעלו המערער, יניב וחברת דבי להוצאת 8 חשבוניות פיקטיביות על שם חברת דבי לחברת יניב אנרגיה, בסך כולל של 132,202,253 ש"ח כאשר סכום המע"מ הנובע מהן הינו 18,234,793 ש"ח.

10. באישום הרביעי, צוין כי בתקופה שבין חודש יוני 2011 לחודש פברואר 2012 פעלו המערער, יניב וחברת דבי להוצאת 40 חשבוניות פיקטיביות על שם חברת דבי לחברת אנרגיה לישראל, בסך כולל של 391,589,560 ש"ח כאשר סכום המע"מ הנובע מהן הינו 54,012,353 ש"ח.

11. באישום החמישי, תוארו העובדות לפיהן יניב וחברת אנרגיה לישראל משכו 329 המחאות הנחזות להיות תשלום בגין החשבוניות הפיקטיביות האמורות באישום הרביעי, בסך של 37,316,220 ש"ח, ובכך ביצעו פעולות ברכוש אסור, בידיעה שהוא אסור.

המערער כמנהלה של חברת דבי ניכה את ההמחאות הללו, תוך שהכספים שנתקבלו בגין ניכוי ההמחאות הועברו ליניב, וזאת במטרה להסוות את מקור הרכוש האסור, בעלי הזכויות בו ותנועותיו.

12. באישום השישי, נכתב כי בתקופה שבין חודש מאי 2011 לחודש מאי 2012, הוציאו המערער, יניב וחברת דבי 16 חשבוניות לעוסקים שונים, בגין עסקאות דלק שביצע יניב, במטרה להתחמק מתשלום מס הכנסה בסך של 29,452,038 ש"ח, ומתשלום מע"מ בסך 4,062,350 ש"ח.

13. באישום השביעי, צוין כי בתקופה שבין חודש ינואר 2011 לחודש אפריל 2012, פעלו המערער וחברת דבי לניכוי חשבוניות מס על שם חברת עטה אור תשתיות הובלה בע"מ (באמצעות יוסף לטין, להלן גם: לטין) בסך כולל של 1,319,776,180 ש"ח, כאשר סכום המע"מ בגינן הינו 182,036,713 ש"ח, וזאת שלא כדין ומבלי שבוצעה כל עסקה בגינן.

המערער וחברת דבי עשו כן כדי להתחמק מתשלום מס, בין היתר בגין החשבוניות הפיקטיביות על שם חברת דבי בסך כולל של 1,039,412,632 ש"ח, ובגין חשבוניות עסקאות הדלק (המתוארות באישום השישי) בסך כולל של 29,452,038 ש"ח (להלן: התשומות הפיקטיביות לחברת דבי).

המערער וחברת דבי פעלו לרישום כוזב של התשומות הפיקטיביות לחברת דבי בספרי הנהלת החשבונות שלה, במטרה להתחמק מתשלום מע"מ בסך של 182,036,713 ש"ח.

בדיווחיהם למנהל המע"מ פעלו המערער וחברת דבי לניכוי סכומי המע"מ הנובעים מהתשואות הפיקטיביות לחברת דבי. כן פעלו להכנה וקיום ספרי הנהלת חשבונות כוזבים או רשומות אחרות כוזבות במטרה להתחמק מתשלום מע"מ כמפורט לעיל.

כמו כן, בשנות המס 2011 ו-2012 הכינו וקיימו פנקסי חשבונות כוזבים או רשומות אחרות כוזבות במזיד, במטרה להתחמק מתשלום מס הכנסה.

14. יוצא אפוא כי על פי כתב האישום בכללותו, כל המעשים המתוארים בוצעו בנסיבות מחמירות, נוכח כמות העבירות, המרמה בה נקטו מבצעהן, השיטתיות בה פעלו, משך הזמן לאורכו בוצעו העבירות וסכום המס הגבוה ממנו ניסו להתחמק.

הכרעת דינו של בית משפט קמא

15. בית משפט קמא הרשיע כאמור את המערער בכל העבירות שיוחסו לו בכתב האישום.

בפתח חלק הדיון בפסק דינו, תחת הכותרת "גדר המחלוקת", הבהיר בית המשפט כי:

"ב"כ הצדדים אינם חולקים על כך שהנאשמת [חברת דבי – י' א'] הוציאה את החשבוניות הפיקטיביות כמפורט בכתב האישום, והמחלוקת מתמקדת בשאלת מודעותו של הנאשם [המערער – י' א'] בזמן אמת להיות החשבוניות פיקטיביות".

באשר למחלוקת מרכזית זו, קבע בית המשפט כי המערער היה מודע בזמן אמת להיותן של החשבוניות פיקטיביות וממילא היתה לו כוונה פלילית לביצוע העבירות.

16. בית המשפט דחה את טענתו המרכזית של המערער, לפיה החשבוניות היו אמנם פיקטיביות, אך הוא עצמו לא הבין את ההתרחשויות בפועל, פעל לפי הנחיית יניב ויהודה אסייג (להלן: אסייג), אשר שלטו בפועל על החברה, והוציא חשבוניות רק על פי מה שדווח לו על ידיהם.

בית המשפט קבע אמנם כי יניב "היה השותף הדומיננטי בביצוע העבירות" וכי פעל באופן עצמאי ולא על פי הנחיות המערער. כן נקבע כי אסייג היה עובד שכיר בלבד, אף אם מעורבותו בחברת דבי היתה עמוקה יותר מזו של עובד שכיר רגיל, ואף אם "ידע על הפרשה דנן הרבה יותר ממה שהיה מוכן לגלות בחקירותיו ובעדותו בבית המשפט".

יחד עם זאת, קבע בית המשפט כי המערער "שיתף פעולה עם יניב, הוא לא שימש 'קוף' או 'איש קש' בלבד, אלא היווה נדבך חשוב בפעילות העבריינית שהתקיימה בתיק דנן".

17. בית המשפט דחה את גרסת המערער, גם בנקודות נוספות, כבלתי סבירה, תוך שקבע ממצאים ברורים באשר להיעדר המהימנות של המערער.

כך, דחה בית המשפט את טענת המערער לפיה לא היה מודע בזמן ההתרחשויות להיותן של החשבוניות פיקטיביות, תוך שקבע כי "אינני מאמינה לנאשם שהוא הגיע לתובנה בדבר הוצאת החשבוניות הפיקטיביות רק סמוך למעצרו".

אף בקשר לנסיבות האמורות באישום השביעי, ציין בית המשפט כי דברי המערער בעדותו עוררו "אי אמון מוחלט" וכי הוא "הסתבך" בעת מתן עדותו כאשר מסר גרסאות שונות או בלתי סבירות.

18. לאחר שסקר את חומר הראיות והמסקנות העולות ממנו, פירט בית המשפט מה הן הראיות המבססות את הרשעתו של המערער בכל אחד מהאישומים, ביניהן הודאתו החלקית של המערער בחקירתו; העימות במשטרה בין אברהם ליניב; עדותו של אסייג; הודעותיהם ועדותם של רפאל ואלעד אזולאי, יועצי המס של חברות בבעלות אברהם; עדותה של לימור מור יוסף, מנהלת החשבונות של חברת יניב אנרגיה; עדותה של

אירנה פרץ, מנהלת החשבונות בחברת אוסקר; עדותה של לינדה חתוקאי, אחראית על הזמנת דלק אצל יניב; עדותם של חלק מחלפני הכספים שפדו את ההמחאות (האמורות באישום החמישי); חלק מלקוחותיו של יניב שהעידו ביחס לאישום השישי; וכן חלק מספרי הנהלת החשבונות של החברות.

גזר הדין

19. בגזר דינו דן בית המשפט בחומרת העבירות שהורשע בהן המערער, ובכלל זה בהיותן של העבירות "מתוכננות ושיטתיות" ובחומרתה הרבה של הפגיעה בקופה הציבורית, אשר הכסף שנגרע ממנה לא הושב לה.

בית המשפט הדגיש כי "חלקו של הנאשם [המערער – י' א'] בביצוע העבירות משמעותי ובסיסו בתאווה בצע שגרמה נזק עצום לקופת המדינה", וכי "אין עסקינן במי שביצע עבירה במעידה חד פעמית, אלא במי שנטל חלק פעיל בתוכנית עבריינית להונאת מס רחבת היקף בסכומים עצומים, וזאת לאחר תכנון ובאופן שיטתי".

בהקשר זה ציין בית המשפט כי המערער נמנע מלעצור את פעילותו העבריינית, על אף שהיה ביכולתו לעשות כן בכל רגע נתון, והגדירו כ"איש ממולח וערמומי, שידע לשטות בחוקריו תקופה לא קצרה".

בית המשפט הזכיר גם את עברו הפלילי של המערער הכולל הרשעה בעבירה של שיבוש מהלכי משפט.

20. בית המשפט קבע כי "ניתן לגזור גזירה שווה מעונשי המעורבים האחרים, וזאת בהתאמה לחלקו של כל אחד מהם", תוך שציין כי "חלקם של יניב ואוסקר גדול מזה של הנאשם אלא שהם הגיעו להסדר טיעון, הודו, הביעו חרטה, וחולט סכום כסף גדול מרכושם".

בהקשר זה צוין כי במסגרת הסדר טיעון הודה אברהם במיוחס לו והושתו עליו שש שנות מאסר בפועל, 30 חודשי מאסר על תנאי, קנס כספי בסך 400,000 ש"ח, וכן ניתן צו לחילוט 8 מיליון ש"ח מרכושו. יניב נדון במסגרת הסדר טיעון ל-10 שנות מאסר, 36 חודשי מאסר על תנאי, קנס בסך 600,000 ש"ח וכן ניתן צו לחילוט 10 מיליון ש"ח מרכושו. יוסף לטין, שהפיק את החשבונות הפיקטיביות לחברת דבי על פי

האמור באישום השביעי, נדון לשלושה חודשי מאסר בפועל, וערכאת הערעור החמירה את עונשו ל-30 חודשי מאסר, תוך התחשבות במצבו הנפשי הקשה.

21. אשר לטענת המערער לפיה מצבו הרפואי אינו מאפשר שהות במאסר, קבע בית המשפט כי "לא כל מחלה ולא כל מצב רפואי קשה פוטר מעונש מאסר", וכי "השאלה השנויה במחלוקת היא, אם שליחתו לעונש מאסר מאחורי סורג ובריח כמתחייב מביצוע העבירות שעבר, תקצר את תוחלת חייו, וזאת נוכח מצבה של המערכת החיסונית שלו ותנאי המאסר בשב"ס".

לאחר שבחן את הראיות שהונחו בפניו, השיב בית המשפט על שאלה זו בשלילה. בית המשפט העדיף את חוות הדעת של פרופ' ג'יל לוגסי מטעם המשיבה ושל ד"ר ליאניד גפט משירות בתי הסוהר, על פני חוות דעתו של פרופ' עופר שפילברג מטעם המערער, תוך שקבע כי לא שוכנע שמצבו הבריאותי של המערער מצביע על סכנה מוחשית לחייו וכי שירות בתי הסוהר ערוך ליתן לו כל טיפול רפואי שיזדקק לו.

22. לאחר שקבע כי העבירות בהן הורשע המערער מהוות מסכת עבריינית אחת, ודן בערכים החברתיים שנפגעו ממעשי המערער – בהם שוויון בנטל המיסים ואמון הציבור ברשויות המס – ובמידת הפגיעה בהם, קבע בית המשפט את מתחם הענישה ההולם בין 5 ל-12 שנות מאסר בפועל.

בעת גזירת דינו של המערער בתוך מתחם הענישה, שקל בית המשפט את מצבו הבריאותי והשפעתו על שהותו בבית הסוהר; חלוף הזמן מאז הגשת כתב האישום (יולי 2012); גילו (61); ועדויות האופי שנשמעו בדבר תרומתו לחברה ועשיית חסד עם הזולת.

בסופו של דבר השית בית המשפט על המערער עונש של חמש שנות מאסר בפועל, וכן את העונשים המנויים בפסקה 1 לעיל.

טענות המערער

23. במסגרת ערעורו על הכרעת הדין, טוען המערער כי טעה בית המשפט קמא כשקבע כי התגבש אצלו היסוד הנפשי הנדרש לביצוע העבירה, שכן תפקידו הסתכם בהכנת חשבוניות וניכוי המחאות אצל חלפני הכספים, בהוראת אחרים, מבלי שהיה

שותף בסוד העניינים ומבלי שידע כי העסקאות בגינן הוצאו החשבוניות לא בוצעו בפועל.

לשיטת המערער הוא שימש "קוף" בלבד עבור "המבצעים האמיתיים" ותפקידו בפרשה היה "תפקיד ביצועי עיוור לחלוטין". לטענתו, אסייג הוא זה שניהל בפועל את חברת דבי, שכן כל החלטה עסקית אושרה על ידו ועל ידי יניב, ושניהם היו אלו שנתנו למערער הוראות להוציא את החשבוניות, כולל כל הפירוט הנדרש בהן, כגון כמויות, סכומים וזהות הלקוח. המערער סבור כי התנהלותו עשויה אולי ללמד על "חוסר מקצועיות מצידו ואולי אף נאיביות מסוימת" אך בוודאי שאין בה כדי ללמד על מודעות לביצוע העבירות.

בהקשר זה טוען המערער עוד, כי רווחיו מהפרשה הסתכמו ב-100,000 ש"ח בלבד, ומכאן יש להסיק, לשיטתו, כי הוא לא היה "שותף מודע לתוכנית העבריינית".

24. המערער טוען כי היעדר היסוד הנפשי נלמד, בנסיבות הענין, מכך שלא היה מודע כלל לשלילת רישיון יצרן הדלק של חברת אנרגיה לישראל, שהיווה את הטריגר להגייטה של התוכנית העבריינית; מכך שלא ידע על התכנית שהגו יניב ואברהם להשיב לחברת אוסקר את הכספים ששילמה עבור מס הבלו; ומכך שלא ידע שלא בוצעו עסקאות בפועל בין חברת עטה אור תשתיות לחברת דבי.

25. עוד טוען המערער כי טעה בית משפט קמא כשקבע ממצאים על סמך עדותם של יניב ואסייג, אשר להם אינטרס ברור שהאשמה תוטל על המערער וכי הימנעותה של המשיבה מלהעיד את לטין, מטילה ספק סביר בגרסת המשיבה.

26. לבסוף, טוען המערער כי שגה בית משפט קמא כשקבע כי בחקירתו מיום 5.7.2012 הודה במעשים המיוחסים לו, וכי הדברים שצוטטו על ידי בית המשפט בפסק דינו מתוך תמלילי החקירה הוצאו מהקשרם.

27. במסגרת ערעורו על גזר הדין, טוען המערער כי חלקו בפרשה היה קטן באופן משמעותי מחלקם של השותפים האחרים לביצוע העבירות, ועל אף זאת העונש שהוטל עליו חמור בהשוואה לחלקו היחסי ובהשוואה לעונש שהושת על האחרים.

כן נטען כי בית המשפט לא לקח בחשבון בעת גזירת העונש את חלוף הזמן מאז ביצוע העבירות, את שהותו של המערער במעצר בית למשך 22 חודשים, כמחצית מהזמן מחוץ לביתו, וכן כי ניתן משקל רב, שלא בצדק, לעברו הפלילי.

28. עוד טוען המערער, כי טעה בית משפט קמא בקביעתו לפיה שהותו במאסר לא תקצר את תוחלת חייו, וכי היה על בית המשפט להעדיף בענין זה את חוות דעתו של פרופ' שפילברג, ולהימנע מלהשית על המערער עונש מאסר בפועל.

בהקשר זה נטען כי בשל שלוש המחלות שחולה בהן המערער, הוא סובל מפגיעה מתמשכת במערכת החיסונית, ועל כן חשיפה לזיהומים עלולה לסכן את חייו. כן נטען כי תנאי המאסר בישראל "אינם עומדים בתקן סביר של היגיינה" וכי הרופאים בשרות בתי הסוהר אינם זמינים עבור האסירים במשך 24 שעות. לשיטת המערער, יש להקיש מהמקרה שנדון בע"פ 5569/14 לופליאנסקי נ' מדינת ישראל (29.12.2015) (להלן: ענין לופליאנסקי) ולחרוג לקולא גם במקרה זה ממתחם הענישה ההולם, באופן שלא יוטל עליו עונש מאסר בפועל, מטעמים דומים.

29. לבסוף טען המערער כי יש לבטל גם את הקנס שהושת עליו, בשל מצבו הכלכלי הקשה.

טענות המשיבה

30. המשיבה סומכת ידיה על פסק דינו של בית משפט קמא, אשר דחה במפורש את טענת המערער בדבר היעדר יסוד נפשי בביצוע העבירות, בהתבסס על ממצאים שבעובדה. בהקשר זה מזכירה המשיבה את ההלכה כי בית המשפט שלערעור אינו נוטה להתערב בממצאי עובדה ובממצאי מהימנות שקבעה הערכאה הדיונית.

המשיבה טוענת, כי בדין נסמך בית משפט קמא על אמירותיו של המערער בחקירתו במשטרה לצורך הוכחת היסוד הנפשי הנדרש, שכן אלו משקפות את מודעותו להיותן של החשבוניות פיקטיביות ולביצועה של תרמית מס.

כן נטען כי הראיות, בהן עדותה של מנהלת החשבונות של חברת דבי, מלמדות על כך שהמערער היה פעיל ומעורב בהוצאת החשבונות של חברת דבי ושל חברת אנרגיה לישראל. הרישום המפורש על החשבונות, לפיו הוצאו עבור "מס בלו", מלמד גם הוא כי המערער היה מודע לתרמית.

31. לשיטת המשיבה, יש לדחות גם טענותיו של המערער ביחס לגזר הדין, שכן בית המשפט כבר הביא בחשבון את כל נסיבותיו המקלות של המערער בעת שגזר עליו עונש המצוי בתחתית המתחם.

לשיטת המשיבה, בית המשפט הקל עם המערער גם בהשוואה לעונשים שהוטלו על המעורבים האחרים בפרשה, ובפרט ביחס לאברהם, שלא הורשע בעבירות על פקודת מס הכנסה, הורשע בעבירות על חוק המע"מ בסכומים נמוכים יותר בהשוואה למערער וכן הורשע בסיוע בלבד בעבירות על חוק הלבנת הון.

בנוסף, מציינת המשיבה כי בקשר למעורבים האחרים בפרשה נשקלו הודאתם בעבירות והחסכון בזמן שיפוטי כנסיבה להקלה בעונשם, מה שאין כן אצל המערער. עוד נטען כי בניגוד לאחרים, לא חולט סכום כסף משמעותי מידי המערער.

32. לבסוף, מדגישה המשיבה כי טענתו של המערער לפיה בשל מצבו הבריאותי אין להטיל עליו עונש מאסר מאחורי סורג ובריח, נדחתה על ידי בית משפט קמא לאחר שנבחנה בצורה מעמיקה, ועל כן, לשיטתה, אין להתערב בה.

דיון והכרעה

הערעור על הכרעת הדין

33. כפי שהבהיר בית משפט קמא, משמוסכם על המערער שחברת דבי הוציאה את החשבוניות הפיקטיביות כמפורט בכתב האישום, מתמקדת המחלוקת בשאלת היסוד הנפשי של המערער בביצוע העבירות.

34. בית משפט קמא קבע ממצאים ברורים באשר ליסוד הנפשי של המערער בביצוע העבירות. כאמור, בית המשפט דחה את טענתו של המערער לפיה שימש "קוף" או "איש קש" בלבד, תוך שקבע כי הלה ידע היטב על היותן של החשבוניות פיקטיביות ועל כל הפעילות העבריינית שמטרתה הונאת רשויות המס, ושימש נדבך חשוב בפעילות זו.

קביעתו זו של בית המשפט עוגנה היטב בחומר הראיות, כפי שיפורט להלן, ולא מצאתי מקום להתערב בה. זאת במיוחד לאור ההלכה הפסוקה לפיה בית המשפט

שלערער ייטה שלא להתערב בממצאים שנקבעו על ידי הערכאה הדיונית (ראו למשל: ע"פ 2127/17 אמין עלוש נ' מדינת ישראל, בפסקה 32 (28.02.2018)).

35. היסוד הנפשי הנדרש לביצוע העבירות על חוק המע"מ שיוחסו למערער על פי כתב האישום הוא עשיית מעשה "במטרה להתחמק או להשתמט מתשלום מס" (סעיף 117(ב) לחוק המע"מ).

אף העבירות המיוחסות למערער על פי פקודת מס הכנסה דורשות יסוד נפשי דומה, של עשיית מעשה "במזיד, בכוונה להתחמק ממס או לעזור לאדם אחר להתחמק ממס" (סעיף 220 לפקודת מס הכנסה).

כוונה להתחמק מתשלום מס יכולה להיות מוכחת באמצעות ראיות נסיבתיות, נסיבות המעשה והתנהגות הנישום. ניתן להסיק על מחשבתו הפלילית של מבצע העבירה גם על פי מבחנו של סעיף 20(ב) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין), לפיו ראיה מראש את התרחשות התוצאות כאפשרות קרובה לוודאי, כמוה כמטרה לגרום לתוצאות העבירה.

בענייננו, מעשי המערער – דיווח על חשבוניות שאינן משקפות עסקאות אמיתיות וניכוי תשומות שלא על פי הוראות חוק המע"מ ופקודת מס הכנסה – הביאו להקטנת ההכנסות לצורך תשלום מס ולהקטנת סכום המע"מ הנדרש לתשלום.

תוצאה זו היא תוצאה טבעית והגיונית של מעשי המערער, אשר אין חולק כי הוציא בעצמו את החשבוניות הפיקטיביות האמורות באישומים הראשון עד הרביעי והשישי לכתב האישום, וכי פעל לרישום הכוזב בספרי הנהלת החשבונות של חברת דבי, כאמור באישום השביעי. מעשים אלו מלמדים על כוונה ברורה של המערער להתחמק מתשלום מס של החברות בבעלותו ולסייע למכלול החברות המעורבות בפרשה לחמוק גם הן מתשלום מס.

36. היסוד הנפשי הנדרש בעבירה של עשיית פעולה ברכוש בידיעה שהוא רכוש אסור, לפי סעיף 4 לחוק איסור הלבנת הון, שיוחסה למערער באישום החמישי, הוא עשיית הפעולה ברכוש "בידיעה שהוא רכוש אסור", למעט עצימת עיניים כמשמעותה בסעיף 20(ג)(1) לחוק העונשין. לענין ידיעה זו, קובע סעיף 5 לחוק איסור הלבנת הון כי די בידיעה שמדובר ברכוש אסור, אף אם לא ידע עושה הפעולה לאיזו עבירה מסוימת קשור הרכוש.

בענייננו, המערער, כמנהלה של חברת דבי, הוא שניכה את ההמחאות הנחזות להיות תשלום בגין החשבוניות הפיקטיביות על שם חברת דבי לחברת אנרגיה לישראל, ובמעמד ניכוי ההמחאות אצל חלפני הכספים מסר את הכספים שהתקבלו לידיה של יניב. בכך פעל המערער כדי להסתיר את מקור הרכוש האסור.

37. ראייה מרכזית לקיומו של יסוד נפשי אצל המערער ראה בית המשפט בדבריו של המערער בחקירתו במשטרה מיום 5.7.2012 (ת/13). בית המשפט נסמך בעיקר על האמור בתמלילי החקירה (ת/13 ג' ו-ת/13 ד') אשר שיקפו תיעוד מילולי וחזותי של החקירה.

בית המשפט דחה את טענת המערער לפיה אין להסתמך על דבריו בחקירתו זו, שכן היא נמשכה עשר שעות, במהלכן היה מצוי במשבר נפשי קשה. בהקשר זה ציין בית המשפט, בין היתר, כי לאחר מסירת ההודעה עיין בה המערער במשך 22 דקות לפני שחתם עליה, והפנה את חוקריו לתיקונים נדרשים, ואולם לא ראה לנכון לתקן את הודאתו בנוגע לכך שהחשבוניות שהוצאו היו פיקטיביות.

38. עיון בתמלילי החקירה מיום 5.7.2012 אכן מעלה כי המערער הודה, גם אם באופן חלקי, בהוצאת חשבוניות מבלי שהן שיקפו עסקאות אמיתיות. כעולה מהתמלילים, אמר המערער בחקירתו, בין היתר, את הדברים הבאים:

אשר לחשבוניות האמורות באישומים הראשון והשני, אישר המערער כי לא קיבל תשלום עבור החשבוניות, וכאשר הוצגו לו חלק מהחשבוניות ונשאל "אלה החשבוניות הפיקטיביות?" השיב "שהוצאתי לפי בקשתו [של יניב – י' א']" (ת/13 ד, עמ' 51). בהמשך, כשהוצגו לו חשבוניות נוספות ונשאל "אלה חשבוניות המס הפיקטיביות שהוצאו לבקשתו של יניב?" השיב בחיוב (ת/13 ד, עמ' 52).

אף ביחס לחשבוניות האמורות באישום השלישי, אישר המערער, כאשר אלו הוצגו לו בחקירתו, כי המדובר בחשבוניות פיקטיביות (ת/13 ד', עמ' 53).

אשר לחשבוניות האמורות באישום הרביעי, הודה המערער, בעימות שנערך בינו לבין יניב, כפי שצוטט בפסק דינו של בית משפט קמא, כי הוציא חשבוניות אלו ללא שמכר סחורות וללא שקיבל כספים (ת/76, עמ' 112-113, סעיף 72 לפסק הדין).

אשר לחשבוניות האמורות באישום השישי, אישר המערער כי הוא לא מכיר את הלקוחות שלהם נמסרו החשבוניות (ת/13ד, עמ' 46), בציינו כי הוציא אותן על פי הוראת יניב (ת/13ד, עמ' 26).

אשר לחשבוניות האמורות באישום השביעי, הודה המערער כי אמר ליוסף לטין לכתוב את החשבוניות האמורות "לפי ההכנסות... שאני לא אשלם את המס" (ת/13ד, עמ' 55) ואישר כי ידע שהחשבוניות שקיבל מלטין בין השנים 2011-2012 הן פיקטיביות (ת/13ג, עמ' 111), אלא שלטענתו הוא הונחה לעשות כן על ידי יניב ואסייג. לדבריו, הוציא את כל החשבוניות על פי דיווחים שקיבל מהם (ת/13).

39. טענה אחרונה זו של המערער לא נתקבלה על ידי בית המשפט, בין היתר, בשל תוכן עדותו של אסייג. בית המשפט קבע כי מעדותו של אסייג עולה בפירוש שהמערער הוא זה שביקש לשתף פעולה עם יניב, בניגוד לטענת המערער, לפיה שימש "קוף" שנוצל על ידי יניב; כי המערער עצמו הוציא את כל החשבוניות בחברת דבי; וכי הוצאת החשבוניות הפיקטיביות נעשתה בשיתוף פעולה ובתיאום מלא בין המערער ליניב. בממצאים עובדתיים אלו של בית המשפט, הנסמכים על התרשמותו הבלתי אמצעית מעדותו של אסייג, לא מצאתי מקום להתערב.

40. לא נעלמה מעיני טענת המערער, לפיה קיים קושי בקבלת עדותו של אסייג ככתבה וכלשונה, שכן אסייג עצמו היה מעורב עד צוואר בפעילות העבריינית. ואולם, עיון בפסק דינו של בית משפט קמא מלמד כי בית המשפט בחן בזהירות את עדותו של אסייג, שכן היה מודע לחלקו בפרשה, הגם שלא דן באחריותו הפלילית למעשים, משלא הועמד זה האחרון לדין. כך, למשל, קבע בית המשפט כי "אין לי ספק כי יהודה אסייג יודע על הפרשה דנן הרבה יותר ממה שהיה מוכן לגלות בחקירותיו ובעדותו בבית המשפט" וכי "במהלך עדותו בבית המשפט לא הקפיד יהודה אסייג לומר את כל האמת, וכשגילה טפח – הסתיר טפחים".

לצד קביעות אלה, ראה בית המשפט בעדותו של אסייג, בכל הנוגע לחלקו של המערער בפרשה, עדות מהימנה. זאת, בין היתר בשל היותו של אסייג העובד השכיר היחיד בחברת דבי, ובשל התרשמותו של בית המשפט מידיעתו וממעורבותו העמוקה של אסייג בנעשה בחברת דבי ובחברות האחרות המעורבות בפרשה. בשל כך, קיבל בית המשפט את גרסת אסייג הן בחקירתו במשטרה הן בעדותו בבית המשפט, וזאת ביחס למודעותו של המערער לביצוע העבירות, אך גם ובעיקר ביחס לחלקו של המערער בהוצאת התכנית העבריינית אל הפועל.

לנוכח כל זאת, אני סבור כי בית משפט קמא התייחס לעדות אסייג באופן זהיר, ושלב ממנה את החלקים הרלוונטיים באשר לתרומת המערער להוצאתה של התכנית אל הפועל, תוך שנשמך על עדים נוספים וראיות בכתב שהוגשו לו. משכך, אני רואה פסול בהסתמכות בית המשפט, בין היתר, על עדותו של אסייג, לצורך הוכחת היסוד הנפשי של המערער.

41. חיזוק לגרסת אסייג, לפיה המערער הוא זה שהוציא את החשבוניות, בודעו שמדובר בחשבוניות פיקטיביות, נמצא גם בעדות לימור מור יוסף, מנהלת החשבוניות של חברת יניב אנרגיה, לפיה המערער נהג לוודא שהחשבוניות הגיעו אליה מיניב, ובעדויותיהם של רו"ח יורם חרפק ומנהלת החשבוניות שלו, עליזה אהרון, לפיהן המערער לבדו היה מוציא את החשבוניות בחברת דבי. כמו כן נסמך בית המשפט על דברי המערער בחקירתו הראשונה במשטרה, מיום 18.6.2012 (ת/1), לפיהן הוא מכיר את פעולות חברת דבי על בוריין.

42. אשר למודעות המערער לביצוע העבירות שיוחסו לו באישום החמישי, קבע בית משפט קמא כי מהעדויות שהובאו בפניו עולה כי המערער ניכח המחאות אצל חלפני כספים שונים במשך שנה ומחצה, וכי לפחות בחלק מהמקרים, המערער "היה חותם על המסמכים הרלוונטיים ולוקח את הניירת, ויניב קנרש היה נוטל את הכסף". בהקשר זה דחה בית המשפט את הסברו של המערער כפי שנמסר בעדותו – לפיו יניב העביר לידיו את הכסף לאחר מכן במזומן – תוך שקבע כי "התנועה הסיבובית של מסירת הכסף ליניב וממנו במזומן לנאשם אינה סבירה והיא בלתי מתקבלת על הדעת כהסבר". אף בקביעה זו לא מצאתי להתערב.

43. בטרם חתימת הדיון בחלק זה של הערעור, אתייחס עוד לשתי טענות נוספות של המערער.

המערער טוען, כזכור, כי הימנעות המשיבה מלזמן לעדות את לטין מעוררת ספק סביר בגרסתה, בכל הנוגע לאישום השביעי.

אין בידי לקבל טענה זו.

כאמור בפסק דינו של בית משפט קמא, משסברה התביעה שיש בידה די ראיות להוכחת האשמה גם מבלי להעיד את לטין, לא היה הכרח בזימונו אל דוכן העדים. בכך

כמובן לא היה כדי למנוע את זימונו על ידי המערער, ככל שזה האחרון סבר שיש בגרסתו של לטין כדי להועיל לו. מכל מקום, משבחרו שני הצדדים שלא לעשות כן, אני סבור כי בדין נהג בית משפט קמא כשלא זקף את ההימנעות מהעדתו של לטין לחובת מי מהם.

ועוד זאת. הרשעת נאשם אינה מותנית בכך שהתביעה הציגה את הראיה "המקסימלית", אלא די בראיות מספיקות המבססות את הרשעת הנאשם מעל לספק סביר, אף אם היה ביכולתה של התביעה להביא ראיות נוספות ובחרה שלא לעשות כן (ע"פ 9908/04 נטרלדין נ' מדינת ישראל, בפסקה 22 (31.7.2006)). בעניינינו, די בראיות שהציגה המשיבה בפני בית משפט קמא כדי לבסס את הרשעת המערער, ואין בהימנעותה מלהעיד את לטין כדי לפגום בתשתית הראייתית שהונחה בפני בית משפט קמא לצורך הרשעתו.

44. יש לדחות גם את טענת המערער לפיה רווחיו המועטים מהפרשה, אשר הסתכמו לשיטתו ב-100,000 ש"ח בלבד, מעידים כי הוא לא היה "שותף מודע לתוכנית העבריינית".

בענין זה, מקובלת עליי טענת המשיבה, לפיה הרווח של מבצע העבירה אינו יסוד נדרש בין יסודותיה של העבירה, ועל כן, אין רלוונטיות לשאלה האם הפיק המערער די רווח מביצוע העבירה.

יתירה מזאת, העובדה שהמערער רכש רכב מסוג מרצדס בסכום של 250,000 ש"ח, בעת שהיו תלויים ועומדים נגדו תיקים בהוצאה לפועל, והוא הוגבל בפעילותו הבנקאית, כאמור בפסק הדין, לצד העובדה שסכומי כסף רבים התגלגלו במזומן מידי המערער לידי של יניב וחוזר חלילה, מרמזות על כך שרווחיו של המערער היו גבוהים יותר מהנטען על ידו.

45. אשר על כן, לנוכח מכלול חומר הראיות המפורט בפסק דינו של בית משפט קמא, ובפרט לנוכח דבריו של המערער בחקירתו במשטרה מיום 5.7.2012 (ת/13), המלמדים על מודעותו לביצוע העבירות בזמן אמת, אני סבור כי קביעתו של בית משפט קמא לפיה התקיים אצל המערער היסוד הנפשי הנדרש לביצוע העבירות שיוחסו לו בכתב האישום, בדין יסודה.

משכך, אציע לחבריי לדחות את הערעור על הכרעת הדין.

הערעור על גזר הדין

46. כזכור, שלוש הן טענותיו העיקריות של המערער ביחס לגזר הדין:

הראשונה – כי השוואה נכונה בין חלקו של המערער לחלקם של יניב, אברהם ולטין בפרשה מלמדת כי עונשו ההולם של המערער צריך להיות נמוך בהרבה מהעונש שגזר עליו בית משפט קמא.

השניה – כי בית המשפט לא לקח בחשבון בעת גזירת העונש נסיבות מקלות שונות שיש לזקוף לזכות המערער, ובהן חלוף הזמן מאז ביצוע העבירות ושהותו במעצר בית למשך 22 חודשים, וכן כי היה על בית המשפט להתעלם מעברו הפלילי שכן לשיטתו הוא "מינורי" ומתייחס לאירוע שאירע לפי זמן רב.

השלישית – כי טעה בית המשפט כשקבע ששהותו של המערער במאסר לא תקצר את תוחלת חייו.

אדון בשלוש טענות אלו כסדרן.

47. עיון בגזרי הדין שניתנו בעניינם של יניב ואברהם, מלמד כי בעת קביעת עונשם שקל בית המשפט בין השיקולים לקולא, את העובדה כי הודו בעבירות המיוחסות להם במסגרת הסדר טיעון, ובכך הובילו לחסכון בזמן שיפוטי. בנוסף, נלקחה בחשבון גם הבעת חרטה מצידם על ביצוע העבירות (ראו בעניינו של יניב: ת"פ 12-07-1975 רשות המיסים נ' קנרש ואח', בעמ' 1746 לפרוטוקול (לא פורסם, ניתן ביום 25.10.2016)); בעניינו של אברהם: ת"פ 12-07-1975 רשות המיסים נ' קנרש ואח', בפסקאות 30-31 לפסק הדין (31.5.2016)). שתי הנסיבות הללו לא נתקיימו בעניינו של המערער, ודבר זה השפיע באופן מהותי על מידת העונש.

48. איני מקבל את טענת המערער, לפיה חלקם של אברהם ולטין בביצוע העבירות היה גדול באופן משמעותי מחלקו. משקבע בית משפט קמא כי המערער היה מודע לתוכנית העבריינית והיה שותף מלא לביצוע המעשים, ואף אימץ ביחס למערער את דימויו של המותב שגזר את דינו של לטין, לפיו יש לראות בלטין "גלגל שיניים" שהפעיל את מנגנון הרמיה, הרי שמתחם הענישה שנקבע בעניינו הולם את חומרת מעשיו ומשקף את חלקו המהותי בביצוע העבירות.

יתירה מזאת. טענה זו של המערער אינה מתחשבת בשוני המהותי בין העבירות השונות בהן הורשעו כל אחד מהמעורבים. כך, אברהם הורשע בעבירות על חוק המע"מ בסכומים נמוכים יותר מאלו שהורשע בהן המערער, ואף לטין הורשע במספר נמוך יותר של עבירות ובסכומים נמוכים יותר גם כן, בהשוואה למערער. כמו כן, בניגוד למערער, אברהם לא הורשע בעבירות על פקודת מס הכנסה. לבסוף, לטין לא הורשע בעבירות הלבנת הון, ואילו אברהם הורשע בסיוע בלבד לעבירות הלבנת הון, בניגוד למערער, שהורשע בביצוען העיקרי של העבירות.

49. המערער טוען עוד כי עונשו חמור אף בהשוואה לעונש שנגזר על יניב, אשר היה זה שיזם וביצע את התוכנית כולה.

אף דינה של טענה זו להידחות. כאמור, הושת על יניב עונש של 10 שנות מאסר בפועל. הגם שעונש זה כולל עבירות נוספות שהורשע בהן יניב בת"פ 20695-01-16, מכל מקום מדובר בעונש חמור בהרבה מזה שהושת על המערער. בהקשר זה יש לשוב ולהזכיר את הודאתו של יניב בעבירות שיוחסו לו, שהיוותה שיקול חשוב בהקלה בעונשו.

כמו כן, המערער התעלם לגמרי מכך שבנוסף לעונש המאסר שהוטל עליהם, חולטו מידיהם של יניב ואברהם סכומי כסף גבוהים פי כמה וכמה בהשוואה לסכום שחולט מידי המערער, וגם בכך באה לידי ביטוי חומרת העונש שהוטל עליהם בהשוואה למערער.

50. בשל כל אלו, אני קובע כי יש לדחות את טענתו הראשונה של המערער.

51. אף את טענתו השניה אין לקבל. מגזר דינו של בית משפט קמא עולה כי עברו הפלילי של המערער לא היווה נסיבה משמעותית להחמרה בעונשו, וכי חלוף הזמן מאז הגשת כתב האישום נלקח בחשבון כנסיבה לקולא. אשר לשהותו של המערער במעצר בית, בית המשפט לא ראה בכך נסיבה רלוונטית, ואף אני איני סבור כי יש בכך כדי להקל בעונשו.

52. טענתו השלישית של המערער הינה כי בשל המחלות השונות שהוא חולה בהן, אשר מפאת צנעת הפרט לא נפרטן, היה על בית משפט קמא להימנע מלהטיל עליו עונש מאסר בפועל.

בהקשר זה טען המערער, כזכור, כי טעה בית משפט קמא בקביעתו לפיה שהותו של המערער במאסר לא תקצר את תוחלת חייו, וכי היה על בית המשפט להעדיף בענין זה את חוות דעתו של המומחה מטעם המערער על פני חוות דעתו של המומחה מטעם המשיבה.

53. המחלוקת המרכזית הרלוונטית בין המומחים היא בשאלה האם היות המערער במאסר מאחורי סורג ובריה עלולה לחשוף אותו לזיהום אשר יסכן את חייו.

עיינתי בחוות דעתו של פרופ' עופר שפילברג מיום 17.7.2016 ובחוות דעתו המשלימה מיום 1.9.2016, וכן במכתביהם של ד"ר אלי רוזנבאום (מיום 30.6.2016), ד"ר אברהם אביגדור (מיום 29.6.2016) וד"ר לייב זאב (מיום 17.7.2016), אשר הוגשו כולם מטעם המערער (נספחים ה' 1-4 להודעת הערעור). מבלי להיכנס לפרטים הרפואיים, צוין בהם כי חשיפת המערער למחלה זיהומית פעילה והידבקות בה עלולה לסכן את חייו.

עיינתי גם בחוות דעת פרופ' ג'יל לוגסי מיום 16.8.2016 ובחוות דעתו המשלימה מיום 23.9.2016 אשר הוגשו מטעם המשיבה. בחוות דעת אלו צוין כי מחלתו של המערער אינה פעילה ואינה דורשת טיפול רפואי ספציפי, וכי לא נהוג להגביל חולים במחלות שבהן חולה המערער מלבוא בקהל.

בלשונה של חוות הדעת הראשונה:

"[החולים] בכל שלבי מחלתם הינם חופשיים להשתתף באירועים משפחתיים, פולחניים ואחרים, ואינם מוגבלים כלל מלנסוע בתחבורה הציבורית, ואף מלטוס לחו"ל במטוסים צפופים במאות נוסעים במשך שעות ארוכות. ... סכנת ההידבקות מחיידקים קיימת בכל מקום, ולא רק בתנאי בית הסוהר. לאור מצבו הרפואי של מר מורגנשטרן, ולפי כל השיקולים הרפואיים הנוגעים במצבו כעת, אני משוכנע כי לא קיימת סכנה בריאותית מיוחדת למר מורגנשטרן בתנאי הכליאה בבית הסוהר במדינת ישראל".

כמו כן עיינתי בחוות דעתו של סג"ד ד"ר לאוניד גפט משרות בתי הסוהר מיום 29.9.2016, אשר הוגשה גם היא לבית משפט קמא, בה נכתב כי המעקב וההשגחה הרפואיים אחר אסירים במשמורת שרות בתי הסוהר, המצויים במצבים רפואיים דומים

לזה של המערער, יכולה להינתן במתקני הכליאה או בבתי חולים אליהם מפנה שרות בתי הסוהר אסירים המצויים במשמרתו, לפי הצורך.

לבסוף, עיינתי גם במכתבו של קרפ"ר ד"ר ליאב גולדשטיין לבית משפט זה, מיום 22.5.2017, אשר הוגש במסגרת ההליך בבקשת המערער לעיכוב ביצוע עונשו (נספח ג' לתגובה מטעם המשיבה מיום 11.9.2017). ד"ר גולדשטיין ציין כי שרות בתי הסוהר אינו מוצא לשנות מהאמור בחוות הדעת של ד"ר גפט מיום 29.6.2016.

54. לאחר שבחנתי את חוות הדעת האמורות בנוגע למצבו הרפואי של המערער, אשר כאמור לא פורט מחמת צנעת הפרט, לא מצאתי מקום להתערב במסקנותיו של בית משפט קמא, לפיהן מצבו הבריאותי של המערער מאפשר לו לשהות בתנאי מאסר, וכליאתו לא תוביל לקיצור תוחלת חייו, וכן כי שירות בתי הסוהר ערוך ליתן למערער כל טיפול רפואי שיזדקק לו (ראו והשוו: ע"פ 1076/16 חיים כהן נ' מדינת ישראל (11.2.2016), להלן: ענין כהן).

55. באשר לנסיגתו של המערער להקיש מענין לופליאנסקי לעניינו, אומר כי לא בכל מקרה בו בריאותו של אדם שהורשע בדין לקויה, ימנע הדבר את כניסתו למאסר בפועל, אלא יש לבחון כל מקרה על פי נסיבותיו (ראו: ענין כהן, וכן רע"פ 2844/16 מאיר ביאלה נ' מדינת ישראל (13.4.2016)).

ההכרעה בענין לופליאנסקי נעשתה על רקע הנסיבות המיוחדות לאותו מקרה, כאשר מצבו הרפואי של המערער שם לא היה שנוי במחלוקת, וכאשר בית המשפט התרשם שכליאתו של המערער תביא לקיצור תוחלת חייו.

מנגד, בעניינינו, כאמור, התרשם בית המשפט, על סמך חוות הדעת שהונחו בפניו, כי השמתו של המערער במאסר לא תקצר את תוחלת חייו, ועל כן בדין השית על המערער עונש מאסר בפועל.

56. לטעמי, לנוכח המעשים החמורים שהורשע בהם, חסד עשה בית משפט קמא עם המערער כשגזר עליו, בין יתר העונשים, חמש שנות מאסר בפועל בלבד, עונש המצוי ברף התחתון של מתחם הענישה.

בית המשפט לקח בחשבון את מצבו הבריאותי של המערער ואת הקושי שצפוי לו בשהות במאסר, בהשוואה לאסירים המצויים בקו הבריאות. משנלקחה בריאותו

הלקויה של המערער בחשבון במפורש בעת גזר הדין, אין לטעמי מקום להתערב ולהקל עוד בעונשו, כמבוקש על ידו כעת.

57. ואחרון, יש לדחות גם את טענת המערער, שנטענה בשפה רפה, לפיה יש לבטל את הקנס שהושת עליו, בסך 400,000 ש"ח, בשל מצבו הכלכלי הקשה.

המערער היה שותף לביצוע מסכת עבירות מתוכננות ושיטתיות, שנועדו לגזול סכומי עתק מקופת המדינה. בעשותו כן, גרם המערער לנזק כספי חמור בשיעור העולה פי כמה וכמה על הקנס שנגזר עליו. משכך בדין השית בית משפט קמא על המערער קנס, או שנת מאסר תמורתו, בין יתר רכיבי הענישה.

58. סיכומם של דברים, לנוכח כל המפורט לעיל, אציע לחבריי לדחות את הערעור על שני רכיביו.

ש ו פ ט

השופט א' שהם:

אני מסכים.

ש ו פ ט

השופטת ע' ברון:

אני מצרפת את הסכמתי לחוות דעתו של חברי השופט י' אלרון, הן לעניין הכרעת הדין והן לעניין גזר הדין.

ש ו פ ט ת

הוחלט כאמור בפסק דינו של השופט י' אלרון.

ניתן היום, ט' באייר התשע"ח (24.4.2018).

ש ו פ ט

ש ו פ ט ת

ש ו פ ט